

Begäran om utlåtande om revideringen av anvisningen för hörande vid lagberedning

Inledning

Justitieministeriet begär om ert utlåtande om utkastet till statsrådets nya anvisning för hörande vid lagberedning. Anvisningarna ersätter statsrådets Anvisning för hörande vid författningsberedning som utfärdades 2016. Dessutom begärs utlåtanden om en bedömningspromemoria om anvisningen om remisstiden för de remissförfaranden som ordnas om författningsförslag.

Bakgrund

Anvisningen gäller hörande vid beredning av lagar, förordningar och föreskrifter som innehåller rättsnormer. Anvisningarna är i första hand avsedda för den ledning vid ministerierna, de författningsberedare och de författningsberedningsassistenter som deltar i ledningen och genomförandet av lagberedningen.

Utkastet till anvisningen har beretts av en tvärsektoriell arbetsgrupp som tillsatts av justitieministeriet under sin mandatperiod som gick ut den 29 februari 2024. Justitieministeriet tillsatte arbetsgruppen den 13 maj 2024 på nytt och kompletterade dess uppgifter. Arbetsgruppen bedömde under vilka förutsättningar den tekniska utvecklingen och effektivare kommunikationsmöjligheter, andra förändringar i omvärlden och utvecklandet av lagberedningsprocessen skulle göra det möjligt att förkorta remisstiden för det nuvarande remissförfarandet om författningsförslag enligt statsrådets principbeslut och handboken för hörande med beaktande också av skillnaderna i lagberedningsprojektens karaktär och särdrag (såsom valåret). Dessutom tillsatte justitieministeriet arbetsgruppen på nytt för mandatperioden 4–31 oktober 2024 för att konkretisera de praktiska situationer och förutsättningar under vilka det är möjligt att avvika från remisstiderna till exempel genom att utnyttja rekommendationerna i utkastet till anvisningen.

I inledningen till anvisningsutkastet presenteras bland annat de allmänna utgångspunkterna för planeringen och genomförandet av hörandet. Därefter behandlas i den ordning som lagberedningsprocessen framskrider hörandet och den stödjande projektkommunikationen i respektive skede av lagberedningsprocessen. I anvisningen finns även separata anvisningar om hörandet vid beredningen av det föregripande inflytandet i EU, EU:s rättsakter och statsfördrag. I bilagorna till anvisningen behandlas elektroniska redskap, språk, handlingars offentlighet, informationshantering och dataskydd i anslutning till hörandet samt lagstadgade skyldigheter som gäller hörande.

Anvisningarna i utkastet har delats in på två nivåer: principer som i princip ska iakttas som

sådana och rekommendationer som kan användas för att förbättra författningsberedningens kvalitet effektivt och verkningsfullt. Man får avvika från principerna endast om det finns en motiverad grund. Om man avviker från principerna för remissförfarandet måste det dessutom motiveras i begäran om utlåtande samt i regeringens proposition eller i förordningens eller föreskriftens motiveringspromemoria. Utöver principerna och rekommendationerna innehåller anvisningen exempel på god praxis och konkreta tillvägagångssätt för att genomföra hörandet i olika lagberedningsprojekt.

I bedömningspromemorian behandlas anvisningen om remisstiden för de remissförfaranden som ordnas om författningsförslagen och andra eventuella sätt att påskynda den fortsatta beredningen av lagberedningsprojekten.

Målsättningar

Syftet med den nya anvisningen är att utveckla och harmonisera tillvägagångssätten för hörandet inom statsrådet. Anvisningen innehåller anvisningar om hörandet i alla skeden av författningsberedningsprocessen allt från förberedelsen av lagstiftningsprojektet till uppföljningen efter att lagstiftningen trätt i kraft. I anvisningen finns även mer ingående information om bland annat den projektkommunikation som ges till stöd för intressentgrupperna och allmänheten, hur elektroniska redskap kan utnyttjas effektivt vid hörandet och om dokumenteringen och utvärderingen av remissvaren.

Emellertid varierar behoven och nyttan av hörandet mellan ministerier och projekt beroende på författningsberedningsprojektens karaktär och skillnaderna i intressentgrupper. Därför lämpar sig helt enhetliga anvisningar inte som sådana för alla projekt. I anvisningen lyfter man fram rekommendationer om effektiva förfaranden som lämpar sig för olika projekt och olika skeden av projekten samt beskriver i mer detalj än tidigare t.ex. i hurtiga projekt hörande under förberedelsen och den egentliga beredningen i allmänhet är nödvändigt eller onödigt samt när det i ett remissförfarande om ett författningsförslag kan räcka med en kortare remisstid än huvudregeln.

Svarsanvisningar för mottagare

Utlåtandet lämnas genom att svara på den begäran om utlåtande som finns i tjänsten utlåtande.fi. Utlåtandet behöver inte skickas separat per e-post eller per post till ministeriets registratörskontor.

För att kunna lämna ett utlåtande måste den som svarar registrera sig och logga in i tjänsten utlåtande.fi. Närmare anvisningar om hur man använder tjänsten finns på adressen utlåtande.fi under fliken Anvisningar → Bruksanvisningar. Stöd för hur man tar i bruk tjänsten kan begäras per e-post på adressen lausuntopalvelu.om@gov.fi.

Alla utlåtanden är offentliga och publiceras i utlåtande.fi.

Det är obligatoriskt att lämna kontaktuppgifterna. Det är frivilligt att svara på alla frågor om anvisningen och bedömningspromemorian.

Det finns många frågor, eftersom målet är att samla in detaljerad respons om alla principer och rekommendationer i anvisningen. Man kan svara på de frågorna som man själv anser

vara relevanta.

Frågorna om anvisningen har i begäran om utlåtande delats in så att svar begärs först om principerna och det allmänna innehållet i varje huvudkapitel i anvisningen. Därefter begärs svar om rekommendationerna i varje huvudkapitel samt om bilagorna till anvisningarna. Närmare information om frågor som gäller principerna och rekommendationerna finns i anvisningens avsnitt om det aktuella skedet i lagberedningsprocessen.

Fritt formulerade svar ska vänligen förses med samma underrubriker som i utkastet till anvisning, om möjligt.

Frågorna om bedömningspromemorian har i begäran om utlåtande delats in så att respons begärs särskilt om de alternativa lösningar som arbetsgruppen har bedömt.

Utkastet till anvisningen hittas i bilagorna till begäran om utlåtande och i projektets projektportalsida som en etapp.

Under remissförfarandet ordnas också ett diskussionsmöte i Teams tisdagen den 17 december 2024 kl. 9.00–10.30. Mer information och anslutningsinformation finns på projektets projektportal.

Tidtabell

Vänligen lämna utlåtandet via tjänsten utlåtande.fi senast den 15 januari 2025.

Beredare

Närmare information om utkastet till anvisning ges av

arbetsgruppens sekreterare, specialsakkunnig Tuomas Lühr, fornamn.efternamn(at)gov.fi, tfn +358 29 515 0137

arbetsgruppens ordförande, lagstiftningsråd Jyrki Jauhiainen, fornamn.efternamn(at)gov.fi, tfn +358 29 515 0074

Länkar:

<https://oikeusministerio.fi/hanke?tunnus=OM030:00/2023> - Säädosvalmistelun kuulemisoppaan uudistamisen Hankeikkuna-sivu

<http://kuulemisopas.finlex.fi/> - Vuoden 2016 säädosvalmistelun kuulemisopas

<https://oikeusministerio.fi/sv/projekt?tunnus=OM030:00/2023> - Revidering av hörande vid författningsberedning Sida i projektportalen

<http://kuulemisopas.finlex.fi/sv/> - Hörande vid författningsberedning 2016

Bilagor:

[Lainvalmistelun kuulemisopas Luonnos 26.11.2024.pdf](#) - Lainvalmistelun kuulemisopas Luonnos 26.11.2024

[Bilagor på svenska till anvisningen för hörande angående användningen av svenska och Åland.pdf](#) - Bilagor på svenska till anvisningen för hörande angående användningen av svenska och Åland

[Arviomuistio HE-luonnosten lausuntoajan ohjeistuksesta.pdf](#) - Arviomuistio säädösehdotuksista järjestettävien lausuntomenettelyjen lausuntoaikaa koskevasta ohjeistuksesta

[Sammandrag av bedömningspromemorian på svenska.pdf](#) - Sammandrag av bedömningspromemoria om anvisningarna om remisstiden för de remissförfaranden som ordnas om lagförslag

Sändlista:

4front Oy
Aalto Economic Institute (AEI)
Aalto-yliopisto
Aalto-yliopisto / professori Otto Toivanen
Ahvenanmaan maakuntahallitus
AKAVA
Allianssi
Amnesty ry
Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (ARA)
Demos Helsinki
Digi- ja väestötietovirasto
Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia
Eduskunnan perustuslakivaliokunta
Eduskunnan suuri valiokunta
Eduskunnan tarkastusvaliokunta
Eduskunnan tulevaisuusvaliokunta
Eduskunta
Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Elintarvikemarkkinavaltuutettu
Elintarviketeollisuusliitto ry
Eläinsuojeluasiamies
Eläinten hyvinvointikeskus EHK
Eläkesäätiöyhdistys
Eläketurvakeskus
Energiateollisuus ry
Energivirasto
Etelä-Suomen aluehallintovirasto
ETLA – Elinkeinoelämän tutkimuslaitos
Etnisten suhteiden neuvottelukunta (Etno)
Euroopan kriminaalipolitiikan instituutti (HEUNI)
Filosofian tohtori Harriet Lonka
Finanssivalvonta

Finnwatch ry
Folktinget
Frisky & Anjoy
Gaia Consulting Oy
Geologian tutkimuskeskus
Greenpeace Suomi
Hanken
Helsingin yliopisto
Helsingin yliopisto / akatemiatutkija Juho Vesa
Helsingin yliopisto / Eläinten hyvinvoinnin tutkimuskeskus
Helsingin yliopisto / Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti /
tutkimusjohtaja Kati Rantala
Helsingin yliopisto / professori Anu Kantola
Helsingin yliopisto / professori Heikki Hiilamo
Helsingin yliopisto / professori Juha Raitio
Helsingin yliopisto / professori Jyrki Tala
Helsingin yliopisto / professori Pertti Ahonen
Helsingin yliopisto / professori Sakari Melander
Helsingin yliopisto / professori Tapio Lappi-Seppälä
Helsingin yliopisto / professori Tuomas Ojanen
Helsingin yliopisto / professori Tuula Linna
Helsingin yliopisto / Ruralia-instituutti
Helsingin yliopisto / yliopiston lehtori Virve-Maria Toivonen
Helsingin yliopisto / yliopistotutkija Taina Maria Meriluoto
Helsingin yliopisto / professori Kaarlo Tuori
HELSUS
Ihmisoikeuskeskus
Ihmisoikeusliitto ry
Ilmatieteenlaitos
Invalidiliitto
Isännöintiliitto
Itsenäisyyden juhluvuoden lastensäätiö
Itä-Suomen yliopisto
Itä-Suomen yliopisto / professori Anssi Keinänen
Itä-Suomen yliopisto / professori Eeva Nykänen
Itä-Suomen yliopisto / professori Emilia Korkea-aho
Itä-Suomen yliopisto / professori Kaijus Ervasti
Itä-Suomen yliopisto / professori Kati Kulo-vesi
Julkisen hallinnon tiedonhallintalautakunta
Juristiliitto ry
Jyväskylän yliopisto
Jyväskylän yliopisto / professori Tapio Litmanen
Kajaanin Ammattikorkeakoulu
Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunta (KANE)
Kansallisen lapsistrategian sihteeristö
Kaupan Liitto
Kehityspoliittinen toimikunta
Kela
Keskuskauppakamari
Kestävän kehityksen toimikunta
Kiinteistöliitto

Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Kolttien kyläkokous
Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti (KRIMO)
Kuluttajaliitto
Kuntaliitto
Kuurojen Liitto ry
Kynnys ry
Lainsäädännön arviointineuvosto
Lapin yliopisto
Lapin yliopisto / professori Timo Harrikari
Lapin yliopisto / tutkimusprofessori Timo Koivurova
Lapsiasiavaltuutettu
Lastensuojelun Keskusliitto ry
Liikenne- ja viestintäministeriö
Liikunnan ja kansanterveyden edistämisseätiö LIKES sr
Luonnonvarakeskus (LUKE)
Luonto-Liitto ry
Lääketeollisuus ry
Maa- ja metsätalousministeriö
Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
Maanmittauslaitos
Maaseutupolitiikan neuvosto (MANE)
Mannerheimin Lastensuojeluliitto ry
Metsähallitus
Metsäteollisuus ry
Motiva
Naisasialiitto Unioni
Naisjärjestöjen Keskusliitto
Nuorisotutkimusseura ry
Nuorten Agenda2030-ryhmä
Näkövammaisten liitto ry
Oikeuskanslerinvirasto
Oikeusministeriö
Oikeusrekisterikeskus
Olympiakomitea
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Oulun yliopisto
Pakolaisneuvonta ry
Palta ry
Pellervon taloustutkimus (PTT)
Pohjoismaiden neuvosto ja Pohjoismaiden ministerineuvosto
Poliisihallitus
Puolustusministeriö
Päivittäistavarakauppa ry
Pörssisäätiö
Rahoitusvakausvirasto
Rakennusteollisuus ry
Rikosseuraamuslaitos
Romaniasiain neuvottelukunta (RONK)
Romanifoorumi
Ruokavirasto

Saamelaiskäräjät
Saaristoasiain neuvottelukunta (SANK)
SámiSoster ry
Seta ry
Sisäministeriö
SOS Lapsikylä
Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö
Soste ry
Suomalaiset kehitysjärjestöt - Fingo
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK
Suomen ilmastopaneeli
Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra
Suomen kestävän kehityksen asiantuntijapaneeli
Suomen luonnonsuojeluliitto ry
Suomen Lääkäriliitto
Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto ry
Suomen Pankki
Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö
Suomen Punainen Risti
Suomen Setlementtiliitto
Suomen Tilintarkastajat ry
Suomen ympäristökeskus (SYKE)
Suomen Yrittäjät ry
Tampereen yliopisto
Tampereen yliopisto / dekaani Juho Saari
Tampereen yliopisto / professori Heikki Liimatainen
Tampereen yliopisto / professori Jukka Viljanen
Tampereen yliopisto / tutkijatohtori Vesa Koskimaa
Tapaturmavakuutuskeskus
Tasa-arvoasian neuvottelukunta TANE
Tasa-arvovaltuutettu
Teknologian Tutkimuskeskus VTT
Teknologiateollisuus ry
Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos (THL)
Tiedusteluvalvontavaltuutettu
Tietosuojavaltuutettu
Tilastokeskus
Toimihenkilökeskusjärjestö STTK
Traficom
Turun yliopisto
Turun yliopisto / professori Anne Alvesalo-Kuusi
Turun yliopisto / professori Janne Salminen
Turun yliopisto / professori Jouko Vilmunen
Turun yliopisto / professori Maija Setälä
Turun yliopisto / professori Mika Kortelainen
Turun yliopisto / professori Veli-Pekka Viljanen
Työ- ja elinkeinoministeriö
Työeläkevakuuttajat Tela ry
Työn ja talouden tutkimus LABORE
Työterveyslaitos
UKK-instituutti

Ulkoministeriö
Unicef Finland ry
Uudenmaan elinkeino-, liikenne –ja ympäristökeskus (ELY)
Vaasan yliopisto
Vaasan yliopisto / tutkimusjohtaja Petri Uusikylä
Vakuutus- ja rahoitusneuvonta FINE
Vakuutuskassat ry
Vakuutuskeskus
Valtiokonttori
Valtion liikuntaneuvosto
Valtion taloudellinen tutkimuskeskus VATT
Valtioneuvoston kanslia
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Valtiovarainministeriö
Valvira
Vammaisfoorumi ry
Vammaisten henkilöiden oikeuksien neuvottelukunta (VANE)
Vanhusasiavaltuutettu
Vanhustyön keskusliitto ry
Verohallinto
Veronmaksajain Keskusliitto ry
Vieraileva vanhempi tutkija Leena Heinämäki
VR
Vuokralaiset ry
WWF Suomi
Väylävirasto
Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta
Yhdenvertaisuusvaltuutettu
Ympäristöministeriö
Ympäristötiedon foorumi
Yritysvastuuverkosto FIBS ry
Åbo Akademi
Åbo Akademi / professori Elina Pirjatanniemi
Åbo Akademi / tutkimusjohtaja Lauri Rapeli

Remissinstansens utlåtande

UPPGIFTER OM REMISSINSTANSEN

1. Organisation:

- myndighet
- organisation, förening eller annan organisation inom tredje sektorn eller annan aktör
- företag eller intresseorganisation för företag
- annan sakkunnig
- forskare
- medier
- privatperson
- annan

ARBETSGRUPPENS BEDÖMNINGSPROMEMORIA

2. Alternativ 1 för anvisningen om remisstiden: Den nuvarande huvudregeln för remisstiden (minst 6 veckor, i omfattande projekt minst 8 veckor och under en allmän semesterperiod anledning att förlänga den) bibehålls och i anvisningen beskrivs mer konkret än tidigare förutsättningarna för avvikelse från huvudregeln.

- Jag understöder förslaget som sådant
- Jag understöder förslaget med ändringar
- Jag motsätter mig förslaget
- Jag tar inte ställning
- Något annat förslag, vad?

Motiveringar

3. Anvisningen för undantag: Bör man utifrån en helhetsbedömning från fall till fall kunna avvika från den huvudsakliga remisstiden på följande grunder? Välj alla de faktorer på basis av vilka en kortare remissbehandling borde vara möjlig.

- projekt med begränsade effekter
- projekt som är lätta att tillägna sig
- projekt med litet nationellt handlingsutrymme

- ärendets exceptionella brådska (se utkastet till anvisningen s. 54–56 för mer information om detta och de föregående grunderna)
- budgetlagar som bereds under valåret
- någon annan grund, vilken?

Motiveringar

4. Alternativ 2 för anvisningen om remisstiden: Som ny huvudregel för remisstiden definieras minst 5 veckor (i omfattande projekt minst 7 veckor, under en allmän semesterperiod anledning att förlänga tiden, möjligheter till avvikelse från huvudregeln på samma sätt som i alternativ 1 ovan). För att trygga rätten att delta bedöms vid den fortsatta beredningen av den nya anvisningen om det är nödvändigt att ändra de rekommendationer i utkastet som ska iaktas frivilligt och som underlättar att ge utlåtanden till principer som i princip ska iaktas i alla projekt (t.ex. förhandsanmälan om remissförfarandets ämne och tidpunkt samt färdighetsnivån för konsekvensbedömningen och specialmotiveringen).

- Jag understöder förslaget som sådant
- Jag understöder förslaget med ändringar
- Jag motsätter mig förslaget
- Jag tar inte ställning
- Något annat förslag, vad?

Motiveringar

5. Alternativ 3 för anvisningen om remisstiden: Som ny huvudregel för remisstiden definieras minst 4 veckor (i omfattande projekt minst 6 veckor, under en allmän semesterperiod anledning att förlänga tiden, möjligheter till avvikelse från huvudregeln på samma sätt som i alternativ 1 ovan). För att trygga rätten att delta bedöms vid den fortsatta beredningen av den nya anvisningen om det är nödvändigt att ändra de rekommendationer i utkastet som ska iaktas frivilligt och som underlättar att ge utlåtanden till principer som i princip ska iaktas i alla projekt (t.ex. förhandsanmälan om remissförfarandets ämne och tidpunkt, färdighetsnivån för konsekvensbedömningen och specialmotiveringen, höranden i ett tidigare skede av beredningen samt diskussionsmöte under remisstiden).

- Jag understöder förslaget som sådant
- Jag understöder förslaget med ändringar
- Jag motsätter mig förslaget
- Jag tar inte ställning
- Något annat förslag, vad?

Motiveringar

6. I bedömningspromemorian behandlas sätt att utveckla hörande särskilt i anslutning till statsrådets elektroniska verktyg. Vilka av följande åtgärder anser du att skulle vara betydande när det gäller att utveckla hörande vid lagberedning? Välj alla de åtgärderna som du anser vara betydande.

- Alla remissförfaranden som ordnas om författningsförslag ordnas i utlåtandetjänsten.
- Uppgifterna om lagberedningsprojekt uppdateras i Projektportalen på ett mer enhetligt och aktuellt sätt.
- Man kan alltid bekanta sig med alla utlåtanden som getts i utlåtandeförfarandet i projektportalen eller utlåtandetjänsten.
- Man kan beställa e-postmeddelanden till exempel om ämnesord som intresserar en själv eller om åtgärder som hänför sig till ett visst projekt i Projektportalen eller i utlåtandetjänsten.
- En projektportalsida med information om till exempel hörande i anslutning till projektet publiceras om betydande lagstiftningsprojekt som är under beredning i EU.
- Information om de genomförda remissförfarandenas längd och om de framförda grunderna för undantag publiceras ministerievis.
- Något annat förslag, vilket?

Motiveringar

7. Övriga kommentarer om arbetsgruppens bedömningspromemoria.

ANVISNINGEN OM HÖRANDE - INLEDNING

8. Kommentarer om inledningen till anvisningen om hörande.

FÖRBEREDELSE – PRINCIPER OCH ALLMÄN RESPONS

9. Princip – Information om att eventuella förberedelser inlets publiceras i projektportalen.

- Jag understöder förslaget som sådant
- Jag understöder förslaget med ändringar
- Jag motsätter mig förslaget
- Jag tar inte ställning

- Något annat förslag, vad?

Motiveringar

10. Princip – I samband med de eventuella förberedelserna hörs centrala intressentgrupper och vid behov även allmänheten, om projektet kan ha betydande konsekvenser och det inte handlar om att genomföra en sådan EU-rättsakt där det nationella handlingsutrymmet är litet.

- Jag understöder förslaget som sådant
- Jag understöder förslaget med ändringar
- Jag motsätter mig förslaget
- Jag tar inte ställning
- Något annat förslag, vad?

Motiveringar

11. Princip – Om en bedömningspromemoria eller en annan slutrapport utarbetas om förberedelserna ska ett skriftligt hörande ordnas om det i tjänsten utlåtande.fi.

- Jag understöder förslaget som sådant
- Jag understöder förslaget med ändringar
- Jag motsätter mig förslaget
- Jag tar inte ställning
- Något annat förslag, vad?

Motiveringar

12. Princip – Ett sammandrag av remissvaren om den eventuella slutrapporten om förberedelserna publiceras i projektportalen.

- Jag understöder förslaget som sådant
- Jag understöder förslaget med ändringar
- Jag motsätter mig förslaget
- Jag tar inte ställning

- Något annat förslag, vad?

Motiveringar

13. Övriga kommentarer om anvisningarna för hörandet i samband med förberedelserna.

EGENTLIG BEREDNING – PRINCIPER OCH ALLMÄN RESPONS

14. Princip – När man fattar beslut om uppdraget för författningsberedningsprojektet ska man planera hur intressentgrupperna involveras i beredningen. Viktiga synpunkter i planeringen är att identifiera intressentgrupperna och behoven av hörande samt tidsplaner och metoder för hörandena.

- Jag understöder förslaget som sådant
- Jag understöder förslaget med ändringar
- Jag motsätter mig förslaget
- Jag tar inte ställning
- Något annat förslag, vad?

Motiveringar

15. Princip – Under den egentliga beredningen ska intressentgrupperna höras i tillräcklig omfattning och vid behov ska även allmänheten höras.

- Jag understöder förslaget som sådant
- Jag understöder förslaget med ändringar
- Jag motsätter mig förslaget
- Jag tar inte ställning
- Något annat förslag, vad?

Motiveringar

16. Princip – Under den egentliga beredningen planeras remissförfarandet för författningsförslaget.

- Jag understöder förslaget som sådant

- Jag understöder förslaget med ändringar
- Jag motsätter mig förslaget
- Jag tar inte ställning
- Något annat förslag, vad?

Motiveringar

17. Övriga kommentarer om anvisningarna för hörandet i samband med den egentliga beredningen.

REMISSFÖRFARANDE – PRINCIPER OCH ALLMÄN RESPONS

18. Princip – Remissförfarandet ordnas i tjänsten utlåtande.fi och publiceras även i projektportalen. Remissförfarandet kan ordnas på annat sätt enbart om det finns en motiverad grund som anges i begäran om utlåtande och i regeringens proposition eller i förordningens eller föreskriftens motiveringspromemoria.

- Jag understöder förslaget som sådant
- Jag understöder förslaget med ändringar
- Jag motsätter mig förslaget
- Jag tar inte ställning
- Något annat förslag, vad?

Motiveringar

19. Princip – Tiden för inlämnande av utlåtande om ett författningsförslag ska vara minst sex veckor och i omfattande projekt minst åtta veckor. Om remisstiden infaller under en allmän semesterperiod, bör tiden vara längre. Tiden för lämnande av utlåtande kan endast av grundad anledning vara kortare än vad som nämnts ovan. Då ska remisstiden motiveras i begäran om utlåtande och i regeringens proposition eller i förordningens eller föreskriftens föredragningspromemoria. (Om grundade anledningar se utkastets avsnitt 4.4.)

- Jag understöder förslaget som sådant
- Jag understöder förslaget med ändringar
- Jag motsätter mig förslaget
- Jag tar inte ställning
- Något annat förslag, vad (t.ex. andra grundade anledningar för en kortare remisstid)?

Motiveringar

20. Princip – Av de utlåtanden som mottas under remissförfarandet utarbetas ett sammandrag som publiceras i projektportalen. Man kan avvika från att utarbeta ett sammandrag och publicera det endast om det finns en motiverad grund som anges i regeringens proposition eller i förordningens eller föreskriftens föredragningspromemoria.

- Jag understöder förslaget som sådant
- Jag understöder förslaget med ändringar
- Jag motsätter mig förslaget
- Jag tar inte ställning
- Något annat förslag, vad?

Motiveringar

21. Övriga kommentarer om anvisningarna för remissförfarandet.

FORTSATT BEREDNING OCH STATSRADETS BESLUTFATTANDE – PRINCIPER OCH ALLMÄN RESPONS

22. Kommentarer om anvisningarna om hur remissvaren ska utnyttjas i den fortsatta beredningen och i statsrådets beslutsfattande.

RIKSDAGENS UTFRÅGNINGAR AV SAKKUNNIGA – PRINCIPER OCH ALLMÄN RESPONS

23. Princip – I det svar som det fördragande ministeriet ger vid utfrågningar av sakkunniga i utskottet bedöms all väsentlig sakkunnigrespons som utskottet mottagit. Dessutom svarar man på utskottets eventuella frågor och behov av precisering. Eventuella ändringar till regeringspropositionens lagförslag som föreslås i svaret diskuteras vid behov med utskottsrådet.

- Jag understöder förslaget som sådant
- Jag understöder förslaget med ändringar
- Jag motsätter mig förslaget
- Jag tar inte ställning
- Något annat förslag, vad?

Motiveringar

24. Övriga kommentarer om anvisningarna för det fördragande ministeriets verksamhet vid utfrågningarna av sakkunniga i riksdagens utskott.

UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING – ALLMÄN RESPONS

25. Kommentarer om anvisningarna för hörandet i samband med uppföljningen och utvärderingen.

FÖRERGRIPANDE INFLYTANDE I EU, EU:S RÄTTSAKTER OCH STATSFÖRDRAG – ALLMÄN RESPONS

26. Kommentarer om anvisningarna för hörandet i samband med det föregripande inflytandet i EU, beredningen av EU:s rättsakter och statsfördrag.

FÖRBEREDELSE – REKOMMENDATIONER

27. Rekommendation – Under förberedelsefasen är det i allmänhet lämpligt att ordna även muntliga höranden till exempel för att kartlägga kunskapsunderlaget, nuläget och de alternativa lösningarna.

- Jag understöder förslaget som sådant
- Jag understöder förslaget med ändringar
- Jag motsätter mig förslaget
- Jag tar inte ställning
- Något annat förslag, vad?

Motiveringar

28. Rekommendation – Frågorna för det skriftliga hörandet i samband med förberedelserna ska struktureras så att det är lätt att skapa sig en bild av det utredda ärendet som helhet och av delområdenas ömsesidiga förhållanden. Ofta är det även möjligt att ge fritt formulerad respons. Vid formuleringen av frågorna beaktas även behoven av att sammanställa remissvaren.

- Jag understöder förslaget som sådant
- Jag understöder förslaget med ändringar
- Jag motsätter mig förslaget

- Jag tar inte ställning
- Något annat förslag, vad?

Motiveringar

29. Rekommendation – I förberedelsefasen bör hörandet åtminstone om bedömningspromemorian eller den övriga slutrapporten ordnas på finska och svenska, om ärendet har särskilt stor betydelse för Åland eller stor betydelse för landets svenskspråkiga befolkning. I allmänhet är det tillräckligt att det finns tillgång till ett svenskt referat av bedömningspromemorian.

- Jag understöder förslaget som sådant
- Jag understöder förslaget med ändringar
- Jag motsätter mig förslaget
- Jag tar inte ställning
- Något annat förslag, vad?

Motiveringar

30. Rekommendation – Sammandraget av remissvaren om slutrapporten publiceras i projektportalen som en etapp.

- Jag understöder förslaget som sådant
- Jag understöder förslaget med ändringar
- Jag motsätter mig förslaget
- Jag tar inte ställning
- Något annat förslag, vad?

Motiveringar

31. Rekommendation – En skriftlig bedömning av remissvaren om slutrapporten publiceras i projektportalen.

- Jag understöder förslaget som sådant
- Jag understöder förslaget med ändringar

- Jag motsätter mig förslaget
- Jag tar inte ställning
- Något annat förslag, vad?

Motiveringar

EGENTLIG BEREDNING – REKOMMENDATIONER

32. Rekommendation – Hörandena i enlighet med projektplanen i samband med den egentliga beredningen ska schemaläggas enligt arbetsskedena i processhandboken för lagberedningen.

- Jag understöder förslaget som sådant
- Jag understöder förslaget med ändringar
- Jag motsätter mig förslaget
- Jag tar inte ställning
- Något annat förslag, vad?

Motiveringar

33. Rekommendation – Tidsplanerna för hörandena i samband med den egentliga beredningen publiceras på förhand i projektportalen i etapper.

- Jag understöder förslaget som sådant
- Jag understöder förslaget med ändringar
- Jag motsätter mig förslaget
- Jag tar inte ställning
- Något annat förslag, vad?

Motiveringar

34. Rekommendation – Innehållet i hörandeplanen och att tidsplanen är uppdaterad kontrolleras vid behov.

- Jag understöder förslaget som sådant

- Jag understöder förslaget med ändringar
- Jag motsätter mig förslaget
- Jag tar inte ställning
- Något annat förslag, vad?

Motiveringar

35. Rekommendation – Under beredningen hörs också direkt de människor och samfund med aktörer som berörs av ärendet och de olika lösningarna.

- Jag understöder förslaget som sådant
- Jag understöder förslaget med ändringar
- Jag motsätter mig förslaget
- Jag tar inte ställning
- Något annat förslag, vad?

Motiveringar

36. Rekommendation – Begäranden om utlåtanden, enkäter och andra skriftliga höranden i samband med den egentliga beredningen ska delvis struktureras upp.

- Jag understöder förslaget som sådant
- Jag understöder förslaget med ändringar
- Jag motsätter mig förslaget
- Jag tar inte ställning
- Något annat förslag, vad?

Motiveringar

37. Rekommendation – Vid hörandena under den grundläggande beredningen är det ofta ändamålsenligt att utnyttja också muntliga och diskuterande sätt att höra till exempel om kartläggningen av nuläget och behoven att ändra nuläget, kunskapsunderlaget och lösningsalternativen.

- Jag understöder förslaget som sådant

- Jag understöder förslaget med ändringar
- Jag motsätter mig förslaget
- Jag tar inte ställning
- Något annat förslag, vad?

Motiveringar

38. Rekommendation – Hörandena i samband med den egentliga beredningen ska ordnas också på svenska, om ärendet har särskilt stor betydelse för Åland eller stor betydelse för landets svenskspråkiga befolkning.

- Jag understöder förslaget som sådant
- Jag understöder förslaget med ändringar
- Jag motsätter mig förslaget
- Jag tar inte ställning
- Något annat förslag, vad?

Motiveringar

39. Rekommendation – Remissvaren från intressentgrupperna i samband med den egentliga beredningen sammanställs och publiceras i projektportalen.

- Jag understöder förslaget som sådant
- Jag understöder förslaget med ändringar
- Jag motsätter mig förslaget
- Jag tar inte ställning
- Något annat förslag, vad?

Motiveringar

40. Rekommendation – I samband med den egentliga beredningen bedöms det hur hörandet kan utnyttjas i uppföljningen av författningen efter att den trätt i kraft.

- Jag understöder förslaget som sådant

- Jag understöder förslaget med ändringar
- Jag motsätter mig förslaget
- Jag tar inte ställning
- Något annat förslag, vad?

Motiveringar

REMISSFÖRFARANDE – REKOMMENDATIONER

41. Rekommendation – Begäran om utlåtande och remissförfarandet planeras i samarbete med den arbetsgrupp som utför den egentliga beredningen. Om propositionen har gjorts som tjänsteuppdrag ska åtminstone de centrala intressentgrupperna involveras i beredningen av begäran om utlåtande och även i fastställandet av sändlistan för remissen.

- Jag understöder förslaget som sådant
- Jag understöder förslaget med ändringar
- Jag motsätter mig förslaget
- Jag tar inte ställning
- Något annat förslag, vad?

Motiveringar

42. Rekommendation – Begäran om utlåtande upprättas strukturerat så att det även är möjligt att ge fritt formulerade kommentarer.

- Jag understöder förslaget som sådant
- Jag understöder förslaget med ändringar
- Jag motsätter mig förslaget
- Jag tar inte ställning
- Något annat förslag, vad?

Motiveringar

43. Rekommendation – Remissförfarandets tidpunkt och ämne publiceras och meddelas till remissinstanserna på förhand åtminstone i de fall då remisstiden är kortare än huvudregeln.

- Jag understöder förslaget som sådant
- Jag understöder förslaget med ändringar
- Jag motsätter mig förslaget
- Jag tar inte ställning
- Något annat förslag, vad?

Motiveringar

44. Rekommendation – Det reserveras så lång tid för att lämna utlåtanden att även andra än intressentgruppernas intressebevakare och myndigheterna har en faktisk möjlighet att delta i remissförfarandet.

- Jag understöder förslaget som sådant
- Jag understöder förslaget med ändringar
- Jag motsätter mig förslaget
- Jag tar inte ställning
- Något annat förslag, vad?

Motiveringar

45. Rekommendation – Kommunikationen om remissförfarandet för gräsrotsaktörerna eller den breda allmänheten planeras och genomförs i samarbete med projektets intressentgrupper.

- Jag understöder förslaget som sådant
- Jag understöder förslaget med ändringar
- Jag motsätter mig förslaget
- Jag tar inte ställning
- Något annat förslag, vad?

Motiveringar

46. Rekommendation – Diskussionsmöten, intervjuer, samt diskussioner och enkäter på webben kan vara effektiva kompletterande metoder för att få in gräsrotsrespons om lagförslagen.

- Jag understöder förslaget som sådant
- Jag understöder förslaget med ändringar
- Jag motsätter mig förslaget
- Jag tar inte ställning
- Något annat förslag, vad?

Motiveringar

47. Rekommendation – Sammandraget av remissvaren inleds med ett referat av remissförfarandet och hur det genomförts och om huvudlinjerna för responsen om ärendena eller ärendehelheterna i propositionen. Därefter följer ett detaljerat sammandrag av remissvaren för varje ärende. De motiveringar som följer samma linje grupperas enligt ärende.

- Jag understöder förslaget som sådant
- Jag understöder förslaget med ändringar
- Jag motsätter mig förslaget
- Jag tar inte ställning
- Något annat förslag, vad?

Motiveringar

48. Rekommendation – Det strukturerade svarsmaterialet i utlåntandetjänsten kan sparas som Excel-filer så att de strukturerade egenskaperna kan utnyttjas när man gör ett sammandrag av remissvaren.

- Jag understöder förslaget som sådant
- Jag understöder förslaget med ändringar
- Jag motsätter mig förslaget
- Jag tar inte ställning
- Något annat förslag, vad?

Motiveringar

49. Rekommendation – En bedömning upprättas om remissvaren och den övriga responsen där de framförda synpunkterna bedöms. Bedömningen struktureras på samma sätt som remissammandraget, dvs. viktiga motiveringar som remissinstanserna gett bedöms efter varje motivering.

- Jag understöder förslaget som sådant
- Jag understöder förslaget med ändringar
- Jag motsätter mig förslaget
- Jag tar inte ställning
- Något annat förslag, vad?

Motiveringar

50. Rekommendation – En bedömning av remissvaren publiceras i samband med beslutet om fortsatt beredning i projektportalen som en etapp.

- Jag understöder förslaget som sådant
- Jag understöder förslaget med ändringar
- Jag motsätter mig förslaget
- Jag tar inte ställning
- Något annat förslag, vad?

Motiveringar

FORTSATT BEREDNING OCH STATSRADETS BESLUTFATTANDE – REKOMMENDATIONER

51. Rekommendation – Om en remissinstans efter remissförfarandet för fram nya kommentarer som påverkar betydligt propositionens innehåll ska de övriga intressentgrupperna underrättas om dessa.

- Jag understöder förslaget som sådant
- Jag understöder förslaget med ändringar
- Jag motsätter mig förslaget
- Jag tar inte ställning
- Något annat förslag, vad?

Motiveringar

RIKSDAGENS UTFRÅGNINGAR AV SAKKUNNIGA – REKOMMENDATIONER

52. Rekommendation – Som stöd för den muntliga föredragningen görs i allmänhet en sammanfattande PowerPoint-presentation.

- Jag understöder förslaget som sådant
- Jag understöder förslaget med ändringar
- Jag motsätter mig förslaget
- Jag tar inte ställning
- Något annat förslag, vad?

Motiveringar

53. Rekommendation – I svaret framställs sakkunnigrespons, bedömningar och det föredragande ministeriets ståndpunkter i enlighet med de olika ärendehelheterna.

- Jag understöder förslaget som sådant
- Jag understöder förslaget med ändringar
- Jag motsätter mig förslaget
- Jag tar inte ställning
- Något annat förslag, vad?

Motiveringar

54. Rekommendation – Svartsutkastet ges för kännedom och kommentering till de övriga sakkunniga som riksdagen hört, om utskottet samtycker till det och det är möjligt med tanke på tidsplanen.

- Jag understöder förslaget som sådant
- Jag understöder förslaget med ändringar
- Jag motsätter mig förslaget
- Jag tar inte ställning

- Något annat förslag, vad?

Motiveringar

55. Rekommendation – Svarsdokumentet förses exempelvis med rubriken ”RP xx/xxxx rd – X-ministeriets svar till y-utskottet”.

- Jag understöder förslaget som sådant
- Jag understöder förslaget med ändringar
- Jag motsätter mig förslaget
- Jag tar inte ställning
- Något annat förslag, vad?

Motiveringar

UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING – REKOMMENDATIONER

56. Rekommendation – Vid valet av prioriteringar för uppföljningen och de bestämmelser som ska utvärderas i efterhand utnyttjas höranden och övrigt samarbete med intressentgrupperna.

- Jag understöder förslaget som sådant
- Jag understöder förslaget med ändringar
- Jag motsätter mig förslaget
- Jag tar inte ställning
- Något annat förslag, vad?

Motiveringar

57. Rekommendation – Intressentgrupperna kan med fördel informeras om den uppföljning och utvärdering som planeras vid ministeriet.

- Jag understöder förslaget som sådant
- Jag understöder förslaget med ändringar
- Jag motsätter mig förslaget

- Jag tar inte ställning
- Något annat förslag, vad?

Motiveringar

58. Rekommendation – Man får ofta in bättre respons från intressentgrupperna i samband med uppföljningen om hörandet inplaneras vid en tidpunkt som är lämplig för remissinstanserna.

- Jag understöder förslaget som sådant
- Jag understöder förslaget med ändringar
- Jag motsätter mig förslaget
- Jag tar inte ställning
- Något annat förslag, vad?

Motiveringar

59. Rekommendation – I synnerhet innan valperioden byter är det nödvändigt att kontrollera om det finns eventuella större behov av lagstiftningsändringar på verksamhetsområdet och diskutera dessa med intressentgrupperna.

- Jag understöder förslaget som sådant
- Jag understöder förslaget med ändringar
- Jag motsätter mig förslaget
- Jag tar inte ställning
- Något annat förslag, vad?

Motiveringar

60. Rekommendation – Det lönar sig att redan i samband med den egentliga beredningen av ett lagstiftningsprojekt höra intressentgrupperna om det finns ett behov av uppföljning och eventuell utvärdering i efterhand och hur dessa ska genomföras.

- Jag understöder förslaget som sådant
- Jag understöder förslaget med ändringar

- Jag motsätter mig förslaget
- Jag tar inte ställning
- Något annat förslag, vad?

Motiveringar

61. Rekommendation – Hörandena utnyttjas vid insamlingen av information för uppföljningen och utvärderingen.

- Jag understöder förslaget som sådant
- Jag understöder förslaget med ändringar
- Jag motsätter mig förslaget
- Jag tar inte ställning
- Något annat förslag, vad?

Motiveringar

62. Rekommendation – Ett sammandrag av responsen från hörandet i samband med uppföljningen eller utvärderingen, såsom ett diskussionsmöte eller en enkät, publiceras i projektportalen till exempel i form av en promemoria.

- Jag understöder förslaget som sådant
- Jag understöder förslaget med ändringar
- Jag motsätter mig förslaget
- Jag tar inte ställning
- Något annat förslag, vad?

Motiveringar

63. Rekommendation – Det är även viktigt att i tillräcklig grad dokumentera den uppföljningsinformation som behövs kontinuerligt senast i samband med följande författningsberedningsprojekt så att intressentgrupperna kan utvärdera informationens riktighet, effekter och betydelse.

- Jag understöder förslaget som sådant

- Jag understöder förslaget med ändringar
- Jag motsätter mig förslaget
- Jag tar inte ställning
- Något annat förslag, vad?

Motiveringar

64. Rekommendation – En slutrapport om den eventuella utvärderingen publiceras i projektportalen.

- Jag understöder förslaget som sådant
- Jag understöder förslaget med ändringar
- Jag motsätter mig förslaget
- Jag tar inte ställning
- Något annat förslag, vad?

Motiveringar

FÖREGRIPANDE INFLYTANDE I EU, EU:S RÄTTSAKTER OCH STATSFÖRDRAG – REKOMMENDATIONER

65. Rekommendation – Rådets ärendelista för möten delas på förhand för kännedom till en bred sammansättning av beredningssektionen.

- Jag understöder förslaget som sådant
- Jag understöder förslaget med ändringar
- Jag motsätter mig förslaget
- Jag tar inte ställning
- Något annat förslag, vad?

Motiveringar

ANNAN RESPONS PÅ REKOMMENDATIONERNA

66. Annan respons på rekommendationerna: till exempel förslag till helt nya rekommendationer

BILAGOR

67. Kommentarer om bilagan om utarbetande av enkät

68. Kommentarer om bilagan om språken vid hörandet

69. Kommentarer om bilagan om handlingars offentlighet, informationshantering, öppenhetsregistret och dataskydd

70. Kommentarer om bilagan om lagstadgade skyldigheter som gäller hörandet

Övrig respons om anvisningen om hörande

71. Övriga kommentarer om utkastet till anvisningen om hörande

Siitonen Susanna
Oikeusministeriö

Lühr Tuomas
Oikeusministeriö